

133

Colecția POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

IOANA PETRESCU

O ÎNTÎMPLARE DE NECREZUT

★

EDITATĂ DE REVISTA ȘTIINȚĂ ȘI TEHNICĂ

IOANA PETRESCU

O ÎNTÎMPLARE DE NECREZUT

*

Colecția „Povestiri științifico-fantastice
Anul VI — Nr. 133

Dragi cititori,

Vă rugăm să ne scrieţi impresiile şi observaţiile dv. critice cu privire la aceste povestiri şi la prezentarea lor grafică.

Adresa noastră este: Colecţia „Povestiri ştiinţifico-fantastice" a revistei „Ştiinţă şi tehnică", Casa Scinteii, Piaţa Scinteii nr. 1, raionul I. V. Stalin, Bucureşti.

Coperta-desen: DUMITRU IONESCU

O ÎNTÎMPLARE DE NECREZUT

I

Uşa barului se trînti, împinsă de o mînă puternică.

Barmanul care moţăia la tejghea tresări.

— O cafea dublă şi două cornuri!

Noul venit se aşezase la o masă in sala scundă, pustie, cu luminile pe jumătate stinse. Scosese un vraf de hîrtii din buzunar şi scria cu înfrigurare. Barmanul aduse tava cu cafeaua, tîrşind obosit picioarele. Ochii lui somnoroşi cătară peste umărul clientului la hîrtiile risipite pe masă. Colcane de cifre şi calcule încîlcite se înşirau de sus şi pînă jos. Barmanul oftă cu resemnare: „Ciudaţi mai sînt muşteriii uneori! Uite, ăsta, de pildă, vine la două noaptea, tocmai cînd mă pregăteam să închid; şi se pune să facă socoteli. Parcă n-ar putea să socotească şi acasă".

— Doriţi un coniac? întrebă fără prea multă bunăvoinţă.

Tînărul nici nu-l auzi.

Barmanul repetă întrebarea şi clientul ridică spre el nişte ochi albaştri, visători, care parcă nici nu-l vedeau, ci căutau prin el altceva ce ar fi stat in spatele lui.

— Cum ai zis? Apoi răspunse într-un tîrziu: Nu, mulţumesc. Sorbi de cîteva ori din licoarea amară şi neagră, cu luciri verzui şi, muşcînd din corn, se adînci iar în calcule.

În clipa aceea, două maşini luxoase stopară brusc în faţa barului şi o ceată gălăgioasă de cheflii se năpusti înăuntru. Femeile purtau rochii strălucitoare de seară, bărbaţii erau în frac.

— Oh! Ce drăguţ e aici! exclamă o fată blondă, cu părul încreţit în buclişoare mărunte, ca o blăniţă de miel.

Barul se umpluse de vuiet, de culoare, de mişcare.

— Whisky!

— Gin!

— Coniac!

— Coktail!

Comenzile se învălmăşeau, ameţindu-l de-a binelea pe barman.

Un tînăr chinuia butoanele de la radio: frînturi de cîntece, voci de soprane gîtuite, mugete de contrabas, ţiriit de balalaici năvăleau dezbinate în local. În cele din urmă dominară armoniile barbare şi sincopate ale unui jaz. Saxofonul miorlăia, toba bubuia şi tipsiile se ciocneau într-un ritm sacadat şi dement.

Urlete sălbatice de bucurie intîmpinară melodia jazului. Perechile se inlănțuiră și incepură să danseze printre mese.

— Laurent! Ce surpriză!

Din grup se desprinse un tînăr cu părul pomădat cu ingrijire și-l bătu pe umăr pe singuraticul care-și vedea mai departe de calculele lui, ca și cum nimic nu s-ar fi intîmplat.

Cel cu numele de Laurent inălță fruntea.

— Pinguinul! exclamă el inveselit.

Așa il porecliseră pe vremuri colegii de școală pe Alain Castella, care colinda încă de pe atunci localurile de noapte, îmbrăcat in frac.

Intr-adevăr, îmbrăcămintea lui neagră și mai ales felul comic in care iși ținea brațele, cu coatele apropiate și cu miinile atirnindu-i moi pe piept, ca și mersul lui ingîmfat și nasul proeminent, aminteau izbitor palmipedul acela solemn. Alain trase un scaun și se așeză lingă prietenul său.

Contrastul dintre ei era desăvirșit. Laurent era inalt și voinic; statura sa dădea o ciudată impresie de forță calmă și de stăpînire de sine. O coamă de păr nesupus ii incadra fruntea largă, boltită; sub sprîncenele stufoase, ochii sclipeau de inteligență.

— Se cade să sărbătorim intîlnirea noastră neașteptată in această speluncă, spuse Alain vesel. Ce intîmplare! Am făcut azi prinsoare să colindăm toate localurile de noapte din Bruxelles și să bem în fiecare cîte o sticlă. Au fost vreo treizeci. Nu știu bine dacă au fost chiar treizeci, că am pierdut numărul.

Rîdea ingîmfat și vorbele lui se strecurau nesigure, se poticneau uneori; se prefăceau într-un fel de pastă informă și cleioasă din care se ințelegea prea puțin. Se vedea bine că numărul paharelor întrecuse limita ingăduită.

— Ce vrei să bei? izbuti să spună mai lămurit.

— Nimic, mulțumesc.

— Atunci ce faci aici? Ce sint astea? Calcule? Cum iți merge ca inginer?

Miinile lui se întinseră spre hîrtiile de pe masă, dar Laurent le strînse cu grijă.

— Am uitat să mănînc azi. Am lucrat toată ziua, zîmbi el. Și zîmbetul aduse o lumină neașteptată pe chipul lui sever. Mi se făcuse foame. De aceea m-ai găsit aci.

— Și la ce ai lucrat cu atîta pasiune?

— La o invenție a mea, mărturisi Laurent cu un fel de sfială. De cind m-au concediat, am tot răgazul să mă ocup de ea.

— Te-au concediat? Dar unde lucrai? Vrei whisky cu sifon sau fără?

— Nici una, nici alta, mulțumesc. Lucram la o fabrică de aparate de radio, dar nu le-au plăcut ideile mele. Rîse cu amărăciune.

— Și acum, șomer? Alain dăduse de dușcă paharul și-și turna altul. Lasă, dragul meu, nu te necăji, facem noi ceva pentru tine, spuse cu o subită afecțiune, luîndu-l de braț. Doar n-ai uitat cine e

papa, adăugă cu trufie. Maurice Castella e mai tare ca oricînd. Ai auzit de „Metafric"? Şi, văzînd gestul de neştiinţă al lui Laurent, spuse: Minele de aur din Congo... El e preşedintele consiliului de administraţie şi deţine majoritatea acţiunilor. Şi mai conduce şi trustul cuprului. Şi, vezi tu, mon cher, cu toate acestea, e aşa de zgircit cu mine. Mi-a fixat un venit de nimic. Nu-mi ajunge nici pînă la jumătatea lunii. Şi vrea să mă pună să muncesc. Să mă iniţiez in toate afacerile lui...

Dar Alain nu apucă să sfîrşească; o fată blondă alergă graţioasă spre ei, cu un zîmbet artificial pe buzele proaspăt vopsite.

— Vino să dansezi cu mine, Alain, se alintă ea, doar nu ne-ai adus aci ca să discuţi afaceri. Lasă-i afacerile lui papa Maurice.

Se uită cu curiozitate la Laurent şi îi zîmbi intr-o doară.

— Mă prind că junele ăsta nici nu ştie să danseze.

Şi indreptă spre el un deget acuzator, apoi îl trase pe Alain de mînă; dar el se desprinse.

— Mon cher, ai vrea să mergi în Congo? Atîta lucru pot să fac şi eu pentru tine. Cred că te pricepi să organizezi o reţea de radiocomunicaţii între diferitele exploatări miniere. Papa mi-a spus că avem mare nevoie de un inginer priceput.

— Sînt doar specialist în electronică, zîmbi iar Laurent.

— Atunci eşti al nostru! Iţi promit că mîine de dimineaţă ai să fii angajat. Scoase o carte de vizită şi scrise ceva pe ea cu stiloul lui de aur. Telefonează-mi la numărul ăsta. Dar nu înainte de douăsprezece. Nu mă duc mai devreme la birou. Ce mulţumit o să fie papa de alegerea făcută de mine! Tot vrea el să am activitate. Şi, la revedere, pe curînd în Congo.

II

— Deschide fereastra, Alain.

Maurice Castella îşi trecu batista fină de olandă pe frunte şi pe buze.

In biroul preşedintelui, căldura era înnăbuşitoare. Ventilatoarele de pe tavan vîjîiau neîntrerupt şi vuietul lor monoton era un acompaniament sîcîitor la convorbirea agitată din jurul mesei.

Alain rămase o clipă lîngă fereastră. Işi stăpîni un căscat. Toate aceste tratative cu muncitorii îl plictiseau. Ar fi vrut să fie la Bruxelles.

De dimineaţă plouase, cum plouă în Congo toamna, de două, trei ori pe zi. Acum soarele strălucea, şi în lumina lui contururile gigantice ale turnului ascensoarelor, care scot minereul de aur din măruntaiele pămîntului, şi clădirile cenuşii ale minei se profilau pe cerul albastru mai severe ca totdeauna.

O răbufneală de vînt umed pătrunse înăuntru, involburînd hîrtiile de pe masă.

— Am citit memoriul. Nu sînt de acord. Inutil să lungim discuţia.

Glasul lui Maurice Castella răsună, în auzul fiului său, metalic şi aspru, glasul unui om obişnuit să poruncească; cu un fior neplăcut, Alain se întoarse lîngă masă.

— Noi totuşi insistăm...

— Inutil să mai insistaţi. Ancheta a stabilit faptele şi eu nu pot trece peste hotărîrile consiliului de administraţie.

Preşedintele, rostind numele forului superior care-i slujea de pavăză şi de paravan, se îndreptă în jilţul monumental, în care statura lui măruntă şi firavă se pierdea cu totul. Ochii lui mici, cu privire tăioasă şi rece, îl aţintiră pe cel ce vorbise adineauri. Privirea aceasta, puţină lume avea curajul s-o înfrunte. Făcea să se plece ochii celor mai dîrji adversari.

Totuşi interlocutorul lui de acum, un negru înalt şi vînjos trecut de patruzeci de ani, nu se lăsă intimidat. Accepta duelul acesta de priviri, scrutîndu-l pe Castella pînă în ascunzişurile cele mai tainice ale sufletului. Înfăţişarea lui nu trăda nici un fel de sfială. Îşi strînse buzele groase într-o sforţare de voinţă şi răspunse calm şi măsurat, cu un glas cu sonorităţi adînci de orgă.

— Nu putem duce răspunsul acesta muncitorilor.

Şi întorcîndu-se spre ceilalţi cinci negri din spatele lui, care tăceau, neclintiţi, cu pumnii strînşi, îi luă drept martori ai spuselor lui. Ei făcură un semn de încuviinţare. Aveau toată încrederea în Mdolomba. Nimeni nu-i putea apăra mai bine decît el. Om umblat, cu mare experienţă, muncitorul acesta învăţase carte la Bruxelles şi luptase împreună cu muncitorii de acolo pentru drepturile lor; cunoştea bine metodele patronilor europeni şi acum era în fruntea sindicatului minerilor. De nenumărate ori le venise în ajutor negrilor de la „Metafric". De data aceasta însă, conflictul era foarte grav şi nu făgăduia să se sfîrşească cu bine.

În mintea tuturor, cuvîntul anchetă rostit de Castella mai înainte trezise imagini dureroase.

Cu cîteva zile în urmă, în mină se surpase o galerie. Fuseseră morţi şi răniţi. Galeria era atît de şubredă, de prost construită încît era de mirare că accidentul nu se întîmplase mai de mult.

Vestea prăbuşirii se răspîndise cu iuţeala fulgerului. Pe uşile clădirilor minei, ale cantinei, ale dormitoarelor se năpusteau afară bărbaţi şi femei, tot personalul de serviciu; nespus de îngrijoraţi, aşteptau cu toţii amănuntele nenorocirii.

Murmurul plin de mînie crescu treptat şi se prefăcu apoi în vaiete, gemete, blesteme şi ameninţări. Cînd se iviră însă tărgile acoperite, se lăsă o tăcere de moarte. Negrii stăteau muţi, cu capetele plecate, ca nişte statui ale deznădejdii, în lumina tare, nemiloasă, a amiezii. Nu erau ei înşişi loviţi, dar făceau parte din drama care se petrecuse. Priveau înfioraţi la tovarăşii lor, care plătiseră cu viaţa, gîndindu-se că oricare dintre ei ar putea avea în curînd aceeaşi soartă.

Urmase ancheta de care pomenise Castella, potrivit legii minelor, asupra cauzelor şi împrejurărilor accidentului. Patronul avusese însă grijă să aibă de partea lui pe comisar şi acesta nu găsise nici o vină Societăţii „Metafric". Prăbuşirea era datorită, desigur, — spunea el în concluzii — unor mişcări seismice. Cu prilejul şedinţei de încheiere a anchetei, îi felicitase pe preşedinte şi pe director pentru sforţările eroice făcute ca să scoată de sub dărîmături trupurile victimelor şi pentru măsurile luate ca să se evite pe viitor asemenea accidente.

Dar măsurile acestea nu se vădeau prin nimic. Oamenii continuau să intre în galeriile şubrede, cu schelăria putredă, punîndu-şi viaţa în primejdie.

Toate acestea le amintea acum Mdolomba lui Castella, aplecat spre el, ochi în ochi, cu pumnii strînşi, proptiţi pe masa din faţa lui.

— Cerem să se dea despăgubirile corespunzătoare familiilor victimelor şi să se ia pe viitor măsuri serioase de protecţia muncii. Glasul lui nu cerşea, ci suna răspicat, plin de o dreaptă indignare. Rosti cuvintul grevă.

— Grevă ?

Nici un muşchi de pe faţa lui Castella nu tresărise. Doar un zimbet răutăcios se întipărise în colţul buzelor subţiri. Il ura pe acest lider muncitoresc, care se amesteca totdeauna în treburile lui.

— Grevă ! Dumneata, Mdolomba, ştii mai bine ca oricine că în *Congo greva înseamnă pentru muncitori condamnare la moarte.* Nu ducem lipsă de mînă de lucru. Avem noi cu cine să exploatăm.

Intr-adevăr, era de ajuns ca remorcherul direcţiei să pornească pe fluviu în jos şi în cîteva zile se întorcea cu şlepul încărcat de negri flămînzi, de prin satele sărăcite, care erau bucuroşi să-i înlocuiască pe grevişti.

— E ultimul dv. cuvînt ? insistă Mdolomba.

— E ultimul meu cuvint.

— Să nu regretaţi în curînd răspunsul acesta, rosti Mdolomba liniştit. Poate mai curînd decît credeţi.

— Ameninţi, aşadar ? întrebă Castella, cu glasul tremurînd de enervare. Faci rău că ameninţi.

— Nu mai am nimic de adăugat, spuse printre dinţi Mdolomba. Se întoarse apoi spre ceilalţi.

— Să mergem, tovarăşi. Fraţii noştri ne aşteaptă.

Şi, fără să salute, se îndreptă spre uşă, cu pas apăsat.

— Cînd sună sirena pentru schimbul doi să se adune toţi muncitorii în curte, spuse el delegaţilor.

*
* *

Intre timp, inginerul Laurent străbătea curţile interioare însoţit de un bărbat între două vîrste, cu o figură prelungă şi fină, cu părul încărunţit la tîmple ; era un ziarist de la Bruxelles, care făcea o călătorie de studii în Congo.

— Domnule Mercoeur, spunea Laurent, mergem acum să vă arăt laboratoarele. După cele ce aţi văzut în mină, contrastul e izbitor. Aici patronul nu a precupeţit cheltuielile. E interesul lui în joc, fireşte.

Aripa cea nouă a întreprinderii „Metafric" era în întregime opera lui Laurent, care era foarte mîndru de ea.

Pătrunseră mai întîi în sala de montaj, o încăpere vastă şi luminoasă, cu ferestrele spre răsărit.

Trei lucrători negri despachetau de zor din lăzile de carton aparatele sosite în ajun. Pe bancurile de lucru se înşirau tuburi electronice, bobine, condensatoare.

— Montăm, explică inginerul, un nou post de emisiune pentru comunicaţiile cu una dintre exploatările miniere mai îndepărtate.

— Cum se comportă muncitorii negri în această delicată îndeletnicire? se interesă Mercoeur.

— Sînt foarte mulţumit de ei. Dovedesc pricepere, inteligenţă, interes pentru munca lor.

Şeful atelierului se apropie de Laurent.

— Unul dintre tuburile redresoare s-a defectat pe drum. Ce facem cu el?

— Să-l înlocuim cu unul din rezerva noastră.

Laurent trecu apoi la un panou metalic, unde radiotehnicianul începuse montarea aparatelor şi făcea legăturile conductorilor.

— Cum merge lucrul, Setetelane? întrebă el prietenos.

— Aproape gata, mossie[1], răspunse negrul.

Trecură apoi într-o sală spaţioasă în care fusese instalat un laborator pentru cercetări de fizică nucleară. Cel puţin aşa îi spuse Laurent lui Mercoeur. Scopul acestor cercetări nu avea voie să-l mărturisească. Maurice Castella ţinea să păstreze secretul asupra celor ce se petreceau acolo. Nu dorea de loc să se afle în metropolă de rezultatele cercetărilor făcute aci asupra minereului de uraniu, care fusese descoperit în concesiunile miniere pe care le obţinuse.

Laurent deschise apoi o uşă şi îşi duse musafirul într-o altă încăpere mai mică.

— Aci e laboratorul meu personal, spuse el.

Chiar şi unui profan ca Mercoeur, aparatele şi utilajele acestui laborator îi părură ciudate.

— Şi ce studiezi dumneata aci? întrebă el curios.

— Am realizat o invenţie a mea, la care lucram de mult. Maurice Castella mi-a pus la dispoziţie toate mijloacele ca s-o duc la bun sfîrşit.

— Dar ce l-a determinat pe Castella să fie atît de mărinimos? întrebă Gérard.

Laurent se întunecă la faţă.

— Castella, răspunse el, şi-a dat seama de importanţa invenţiei; şi în schimbul ajutorului dat m-a silit să-l recunosc printr-o convenţie coproprietar al ei.

---

[1] Domnule, în franceza defectuoasă vorbită de unii negri.

— Dar nu te temi că în tovărășia aceasta Castella o să abuzeze de bună-credința dumitale?

— Firește. Dar n-aveam încotro. Toate străduințele mele de a obține un ajutor dintr-altă parte în condiții mai avantajoase au fost zadarnice. Castella se interesează foarte de aproape de lucrările mele. Chiar acum mi-a cerut mostra pe care am realizat-o. Trebuie să i-o dau, ca să continue să mă finanțeze pentru perfecționările ce urmează să le mai fac. Nu mă tem să i-o încredințez; invenția mea conține un secret care nu poate fi descoperit prin analiza acestei mostre.

— Am înțeles, zise Mercoeur. Și acum unde mergem?

Laurent înălță din umeri ca și cum ar fi vrut să scuture de pe el povara grijilor care-l apăsau.

— Iartă-mă, te rog. Îmi pare rău că trebuie să ne despărțim. Am de predat o oră de fizică la școala de ucenici.

— Pot să asist și eu? M-ar interesa foarte mult. Și unde e școala?

— Deocamdată în localul cantinei. Patronul nici nu se gîndește să ajute cu fonduri; deși, după mișcările de la 4 ianuarie 1959, guvernul a admis între alte revendicări ale muncitorilor și crearea unor școli tehnice. Eu am făcut tot ce am putut ca să-i ajut să înjghebeze ceva aici, la „Metafric".

Cînd au pătruns în sala de cursuri, înghesuiți în bănci, se aflau vreo douăzeci de negri tineri, care s-au ridicat în picioare la vederea profesorului lor.

Laurent scoase din buzunar un magnet, o busolă și niște pilitură de fier și-și începu lecția despre magnetism, în timp ce Gérard se așeză într-o bancă lîngă un băiat de vreo șaisprezece ani. Ochii îi jucau în cap neastîmpărați și-și sticlea dinții albi într-un zîmbet prietenos.

În timp ce inginerul vorbea, ziaristul cerceta cu interes chipurile elevilor. Erau acolo tineri veniți din toate părțile Congoului: unii din miazănoapte, cu pielea ca abanosul, cu mușchi oțeliți și picioare sprintene, alții chiar din ținutul Katanga, dintre păduri, slăbuți și cafenii, iar alții tocmai de pe malul lacului Tanganica, cu tatuaje ciudate, stele, romburi, cercuri și împletituri, care le împodobeau fruntea și pieptul. Toți însă ascultau cu luare-aminte și păreau însuflețiți de o mare rîvnă de a învăța.

Laurent le vorbea rar, răspicat, pe înțelesul lor. Și cînd isprăvi, se apropie de bănci zîmbind, ca să-i încurajeze.

— Ei, acum e rîndul vostru. Vreau să văd ce ați înțeles. Să stăm puțin de vorbă.

La început tăcură cu toții, stingheriți.

— Hai, Dabo, spuse el, tu ești cel mai îndrăzneț. Ce înseamnă sfiiciunea asta?

Pesemne, prezența străinului alb, care ședea lîngă el, îl stînjenea. Privi spre el pe furiș, cu coada ochiului; apoi își luă inima în dinți și se ridică în picioare.

— Mossie, eu înțeles manietism, da' eu nu înțeles un luciu... Și în tulburarea lui stîlcea și mai rău limba franceză, pe care abia începuse

s-o invețe. Pămintul ale maniet in el? De ce tot luclu fuge la pămint? Palcă e un maniet cale le apucă şi le tlage in zos. Cum nu iei seama, scapă din mină şi se duc dlept în zos. Şi se spalg şi nu mai ai ce le face.

— Întrebarea ta, rîse Laurent, este îndreptățită, Dabo. Eşti un băiat *isteț. Se cunoaşte că lucrezi la laboratorul de radiocomunicații.* Nu e vorba chiar de un magnet. Acela ar atrage numai materialele de fier, cum ați văzut adineauri. Tu ai făcut însă o observatie interesantă *în privința căderii corpurilor. Încă acum vreo trei sute de ani* un om de seamă, marele Newton, a văzut odată un măr căzînd dintr-un pom şi s-a întrebat de ce cade. Şi tot căutind, a găsit pricina.

— Spune-ne, te rog, mossie profesor, povestea cu mărul, se rugă un alt negru mărunțel.

— Am să v-o spun, Hlohiloe. Mărul a căzut, aşadar, chiar la picioarele lui şi învățatul şi-a pus pe loc întrebarea: de ce oare n-o ia nici la dreapta, nici la stinga, ci cade drept în jos, ca şi cum l-ar fi tras ața acolo. Şi cugetind şi tot cugetind, el a descoperit că există o forță care atrage mărul spre centrul Pămîntului, aşa cum vedeți că trage şi cheile acestea ale mele.

Şi Laurent lăsă să-i cadă cheile, care zăngăniră pe pardosea.

— Adevărul este că Pămintul atrage mărul şi cheile. Mai mult decît atît: chiar şi mărul şi cheile atrag Pămîntul. Nu e vorba de o forță magnetică, ci de o forță de atracție universală, care se produce totdeauna între două mase materiale, oricare ar fi natura lor.

Laurent se întoarse spre Tombadu, care asculta atent, cu gura puțin întredeschisă, în efortul lui de a pricepe.

— Tu vrei să întrebi ceva? Hai, spune!

— Mossie profesor, eu am aci nişte *bile*. Se scotoci prin buzunare şi scoase cîteva bile de oțel. Le puse cu multă băgare de seamă pe masă şi se uită la ele, aşteptînd să vadă ce se întîmplă. Atunci de ce nu aleargă una la alta? murmură el dezamăgit.

— *Vezi, domnule Mercoeur? spuse Laurent, întrebarea lui dove*deşte multă judecată pentru un băiat lipsit de orice cultură ştiințifică. Bilele tale, Tombadu, nu se apropie între ele fiindcă forțele lor de atracție sînt foarte mici: ele sînt proporționale cu mărimea lor. Cea pe care o exercită Pămîntul însă e atît de mare pe cît e şi întreg Pămîntul față de o *bilă*. Ai înțeles acum?

— Am înțeles, spuse cu avînt Tombadu.

— Şi forța aceasta de atracție e universală. Se exercită şi între corpurile cereşti, de pildă între Pămînt şi Lună.

— Atunci de ce nu cade şi Luna pe Pămînt, cum cad cheile lui mossie? întrebă un lungan voinic şi plin de viață.

— Ai dreptate, Matobatae! De ce nu cade Luna? Fiindcă Luna descrie în jurul pămîntului pe o orbită, o mişcare de revoluție, care a fost stabilită pentru toate corpurile cereşti tot de Newton, de care v-am vorbit adineauri; astfel că în fiecare moment forța de atracție

este echilibrată de forța centrifugă, care o impiedică să cadă pe Pămînt. La fel sînt și spulnicii, care au fost lansați de savanții sovietici și care, deși construiți de mîna omului, sînt și ei niște sateliți ai Pămîntului.

— E adevălat că oamenii albi au călăto'it pînă în Lună? întrebă Dabo cu glasul tremurînd de emoție.

— Dacă n-au pus încă piciorul pe ea, nici mult nu mai au. Deocamdată, oamenii de știință sovietici au trimis acolo un lunnik, care a ajuns în Lună.

— Minune mare! spuse Hlohiloe. Cînd eram mic, mama îmi spunea o poveste: că oamenii au ridicat un turn pînă la Lună; au pus una peste alta toate oalele de lut pe care le aveau. Și cînd au ajuns sus, au văzut că le mai lipsește numai una ca să se cațăre pe Lună. Și atunci s-au gîndit să scoată oala cea mai de jos și s-o pună sus. Dar cînd au făcut așa, oalele s-au prăbușit cu oameni cu tot și n-a mai ajuns nimeni pînă în Lună.

Hohote de rîs întîmpinară povestirea lui Hlohiloe. Laurent și Gérard rîseră și ei cu poftă.

— E caraghioasă povestea ta. Dar oamenii care au scornit-o nu prea știau multe. Știința modernă, în schimb, a găsit alte mijloace decît oalele de lut. Savanții sovietici vor izbuti în curînd să trimită astronauți în marea călătorie. Da! Oamenii vor zbura pînă în Lună!

Domnea o tăcere adîncă. Elevii ascultau nemișcați, ținîndu-și răsuflarea. De uimire, Tombadu făcu o mișcare greșită și bilele lui se rostogoliră cu zgomot pe parchet.

El se repezi să le caute.

— Matobatae și cu mine, spuse Dabo cu însuflețire, am fost o dată la cinema. Acolo luclulile cale cădeau pe Pămînt se intolceau singule la locul lol. Și amintindu-și de ele, Dabo pufni în rîs. Dacă am ști și noi să poluncim luclulilor, bilele lui Tombadu s-al intoalce pe masă. Dal băiatul din film ela vlăjitol male.

— Nu era nici o vrăjitorie la mijloc, Dabo. Erau doar niște imagini arătate mai întîi în perindarea lor firească și apoi rotite în sens invers și care te făceau să vezi altceva decît ce este în realitate. Totuși, astăzi nimic nu este cu neputință. Anumite studii asupra antigravitației, făcute de savanții sovietici, ne vor duce în curînd la descoperiri uluitoare.

Laurent se întrerupse deodată.

— Ora de fizică s-a sfîrșit de mult, spuse el. Continuăm mîine dimineață.

Ucenicii se ridicară de la locurile lor și porniră spre ușă. În urma lor se ivi Mdolomba, care veni spre Laurent cu pași repezi.

Laurent îl primi pe muncitorul negru cu zîmbetul lui bun și luminos, care-i apropia toate inimile. Îi strînse mîna cu căldură.

— Iată, domnule Mercoeur. Acesta-i Mdolomba, unul dintre apărătorii cei mai dîrzi ai drepturilor muncitorilor. E membru în „Abaco", organizație patriotică de luptă pentru independența Congoului. A par-

ticipat activ la mişcările de la 4 ianuarie, despre care aţi aflat, desigur, şi pot spune că e un vajnic luptător.

— Mă bucur că te cunosc, ii spuse Mercoeur lui Mdolomba, strîngîndu-i mîna. Apoi continuă: Despre mişcările acestea aş dori să aflu mai multe. Am venit aci tocmai ca să culeg informaţii exacte.

— Ei bine, îi spuse cu insufleţire Laurent, pot să afirm că ceea ce au relatat unele ziare din metropolă prezintă un aspect foarte deformat al realităţii. Eu am trăit în zilele acelea clipe înălţătoare alături de patrioţii congolezi. Poporul întreg s-a ridicat cu ei. Poliţia a încercat să-i împrăştie pe manifestanţi. Au năvălit peste ei cu maşinile. Am văzut camioanele poliţiei răsturnate de furia mulţimii. Am văzut sute de morţi şi de răniţi. În toate oraşele au fost lupte sîngeroase.

— Inginerul Laurent a fost alături de noi, spuse Mdolomba cu glasul său grav, care dădea valoare fiecărui cuvînt. Asta n-o s-o uităm niciodată!

Laurent înălţă din umeri:

— N-am nici un merit. Am lucrat potrivit convingerilor mele. Domnul Mercoeur ne înţelege, Mdolomba. Dînsul e scriitor şi ziarist, dintre aceia care vă cunosc durerile şi aspiraţiile. I-am obţinut autorizaţia să intre în mină şi a rămas şi dînsul uimit de procedeele primitive şi de neglijenţa care domnesc pretutindeni în privinţa măsurilor de protecţie a muncii.

Mdolomba dădu din cap; părea foarte preocupat şi începu să povestească întrevederea lui cu Castella.

— Trebuie să fie o cale. Trebuie! încheie el. Am să plec la Bruxelles; să afle toată lumea ce se petrece la „Metafric".

Mercoeur ascultase totul cu luare-aminte, pufăind din pipa lui scurtă şi învăluindu-se într-un fum albăstrui. Părea adîncit în gînduri. Apoi vorbi:

— Eu am văzut cum stau lucrurile aci. La Bruxelles voi face tot ce stă în puterile mele ca să informez presa şi să luminez opinia publică. Dar glasul dumitale s-ar face auzit mai bine decît al meu. E glasul unui ins care a trăit întîmplările acestea şi care vine din fundul Africii să ceară dreptate, aducînd toate dovezile în sprijinul afirmaţiilor sale.

Mdolomba nu răspunse. In ochii lui însă se citea o hotărîre neînduplecată.

Urletul sirenei sfîşie tăcerea.

De afară se auzea zgomot de glasuri învălmăşite. Larma creştea într-una. Laurent alergă la fereastră. Ce se întîmplă oare?

Mdolomba se ridică în picioare.

— Am chemat muncitorii la un miting. Se întoarse spre Mercoeur, luîndu-şi rămas bun. Vă mulţumesc pentru sprijinul făgăduit. Ne vom vedea, desigur, la Bruxelles. Deocamdată vă rog însă să mă iertaţi. Trebuie să mă duc. Îl salută pe Laurent. Cînd ieşi din penumbra sălii, clipi de cîteva ori, orbit de lumina intensă.

În curtea minei, grupul de muncitori creştea neîncetat. Se adunau cei care îşi dădeau bine seama de ce se petrece, de lupta lor cu pa-

tronul, pe care o acceptau din toată inima. Dar veneau şi cei sfioşi, cei care se temeau să nu piardă bucata lor de piine. Simţeau şi ei că e o clipă hotăritoare, că e nevoie de o legătură strînsă între toţi muncitorii, de o frămîntare comună. Deodată se făcu o tăcere adîncă. Vorbea Mdolomba.

Vocea lui suna ca o chemare la arme. „Azi, cînd popoarele Africii s-au trezit şi rînd pe rînd silesc pe asupritori să le restituie libertatea, noi, congolezii, nu putem sta cu braţele încrucişate. Fac apel la toţi cei ce sînt în stare de a lupta şi în primul rînd la cei care au mai luptat. La cei care fac parte din «Abaco» şi care atunci cînd a trebuit au înfruntat moartea fără să dea înapoi. Exemplul lor să vă însufleţească pe toţi în noile şi grelele încercări ce ne aşteaptă. Pentru un moment, lupta noastră are un scop limitat : înfrîngerea cerbiciei lui Castella. E una dintre etapele spre biruinţă. Patronul nu se lasă convins de bunăvoie să ne acorde drepturile noastre. Nu poate renunţa la cîştigurile uriaşe pe care i le aduce exploatarea braţelor noastre, la starea de robie, camuflată de nişte salarii de mizerie, în care ne ţine de zeci de ani." Şi continuă, arătînd mijloacele de a-l înfrunta pe Castella.

„Tovarăşi — încheie el —, soarta noastră stă în propriile noastre miini : să fim hotărîţi, să fim uniţi şi vom învinge. Nu e departe ziua cînd lanţurile care ne încovoaie se vor prăbuşi sfărîmate în lupta noastră spre independenţă. Lozinca noastră este : Jos cu exploatatorii colonialişti ! Afară cu capitaliştii care au adus la noi sclavia modernă a banului".

Sfîrşi în aclamaţiile mulţimii. Înflăcăraţi de exemplul său, şi alţi muncitori luară cuvîntul. Dar în timp ce vorbea cel din urmă, în rîndurile ascultătorilor se produse o oarecare frămîntare. Oamenii se dădeau la o parte ca să treacă un negru tînăr, ciung de o mînă şi dus de subsuori de alţi doi.

— Ciung ! Dimba Mote e ciung de la accident, şopteau ei cu milă.

Ajuns lingă Mdolomba, el începu să vorbească cu o voce stinsă, gîngavă, ridicînd ameninţător braţul lui ciuntit.

— Eu nu ştiu vorbi, fraţilor. Vă întreb atît : Unde e mîna mea ? Castella mi-a retezat-o. Şi ce înseamnă viaţa fără mîna dreaptă ? Ca şi cum mi-ar fi luat viaţa ! Castella e un ucigaş. Morţii noştri nu pot să mai strige, să-i spună ucigaş. Şi nouă ne e frică de el. Şi de ce ne e frică ? E un iepure care a îmbrăcat blana leului. Dacă ştim să-i smulgem blana, să vedeţi cum o ia la fugă, mai iute de picior ca iepurele din poveste.

— N-ai grijă, Dimba ! îi spuse Mdolomba, punîndu-i mîna pe umăr. Castella va plăti fărădelegile lui. V-o făgăduiesc tuturora. Dar încă o dată vă cer unire şi solidaritate. Numai aşa vom învinge.

*

— Sună să mi se aducă ceaiul, Alain, porunci Castella. Pînă la plecarea avionului mai avem trei ore. Cheamă-l pe Laurent şi du-te cu hîrtiile astea la Lange.

Un servitor negru intr-un veston alb, scrobit, impecabil, aduse pe o tavă de argint ceaiul preşedintelui, însoţit de bogate gustări şi fructe.

Tăcut, le aşeză pe o măsuţă, apoi se făcu nevăzut. Alain oftă la vederea bunătăţilor; îi era foame, dar se supuse şi porni în căutarea lui Lange.

Cînd Alain se întoarse, Castella tocmai îi spunea lui Laurent:

— Haide, grăbeşte-te. Adu-mi ce mi-ai promis.

Apoi, întorcîndu-se spre fiul său:

— Unde-mi sînt pastilele de tuse? Mi-e teamă că am răcit.

Îndatoritor, Alain îi întinse cutia şi apoi, în timp ce tatăl său scotea din casa de bani cîteva documente, pe care le strecură în servieta lui, el ieşi împreună cu Laurent. Păreau să aibă încă multe să-şi spună. Timpul cît se văzuseră fusese atît de scurt. Merseră în laboratorul lui Laurent, dar nu zăboviră mult, căci se auzi glasul nerăbdător al lui Castella, care se şi ivise în prag. Laurent descuie la iuţeală un sertar, înhăţă o casetă şi alergă spre Castella.

Alain îl ajută să-şi îmbrace impermeabilul, căci ploaia începuse iar şi sănătatea lui şubredă cerea multă îngrijire şi menajamente.

Laurent îi întinse preşedintelui caseta cilindrică de metal, care părea destul de grea.

— Aveţi aci o mostră de „AG-1", spuse el cu gravitate.

— E mai grea decît aş fi crezut, zîmbi acesta, era să-mi cadă din mînă.

Laurent zîmbi şi el, dar zîmbetul său părea silit, nu era voios, ca în alte rînduri.

— Domnule preşedinte, nu uit ce mi-aţi făgăduit.

Îi conduse pînă la maşină; treceau printre două şiruri de oameni tăcuţi, cu priviri duşmănoase, care abia dacă se dădeau la o parte ca să le facă loc.

Apoi ocoliră un labirint de instalaţii complicate, de bazine şi jgheaburi în care se sfărîma, se cernea şi se spăla minereul de aur.

— În curînd la Bruxelles, tinere, rosti Maurice Castella către Laurent.

Alain mai flutură o dată mîna, în semn de bun răspuns, în timp ce maşina pornea.

Porţile grele de fier s-au închis în urma lor.

Castella morfolea nervos între dinţi ţigara de foi stinsă. Ţinea pe genunchi caseta ca pe un lucru de mare preţ.

În dreapta se vedea pădurea ecuatorială, cu arborii ei uriaşi: o avalanşă de verdeaţă îmbelşugată care se îmbulzea să ajungă la apele tulburi şi leneşe ale rîului.

Un remorcher cu trei şlepuri încărcate fluieră ascuţit. La debarcader, negri cu boccele se înghesuiau în aşteptarea lui şi priveau curioşi la maşina care zbura pe lîngă ei ca o săgeată.

Alain urmărea prin geamul din spate o maşină cenuşie, care se ivise pe neaşteptate la o răscruce şi acum îi urmărea de aproape potrivindu-şi viteza după a lor.

Intrigat, tatăl său îi urmări privirea şi întoarse şi el capul. O păpuşică în costum de balerină, agăţată de Alain la geam, se legăna graţios şi împiedica vederea. Castella o smulse nervos şi o aruncă pe covor.

— Mai repede, strigă şoferului. Acesta apăsă piciorul pe accelerator.

80... 85... 90... 95... marca kilometrajul. Reclame uriaşe treceau vertiginos prin fața lor. „Metafric"... „Cuprosin"... „Elakat"... Toate industriile lui Castella se răsfățau în fața ochilor.

Şi ploaia şiroia acum pe geamuri. Maşina cenuşie nu se apropia prea mult, se ținea mereu la aceeaşi distanță. „E ultimul dv. cuvînt?... S-ar putea să regretați în curînd..." Frînturi descusute din convorbirea avută cu muncitorii i se perindau prin minte. „Ultimul! Ultimul!"

— Mai repede, Blaise! îi strigă şoferului.

100... 105...

În mai puțin de două ore străbătură distanța, de aproape două sute de kilometri, pînă la oraş.

O barieră de cale ferată, care începuse să coboare... Ca un bolid, maşina trecu pe sub ea. Castella răsuflă uşurat. Automobilul cenuşiu rămăsese oprit de barieră. Trecură în goană prin Elisabethville, pe străzi mărginaşe, prin piața înțesată de lume, claxonînd zgomotos. Peste zece minute maşina se oprea în fața gării aeriene. Alain coborî sprinten să-l ajute pe Castella. Şoferul luă valizele.

În maşină nu mai rămase decît păpuşa, cu ochii ei mari, mîhniți, desenați cu tuş, cu brațele întinse într-un gest grațios, cu fustița ei de tul murdărită, strivită de călcîiul lui Castella.

III

— Pe aici, domnule Castella! Țineți-vă după mine!

Şoferul cu valizele îşi croia drum anevoie, despicînd valul de lume veselă şi gălăgioasă.

Industriaşul, neobişnuit cu mulțimile, îl urma încruntat, strîngînd în mînă prețioasa casetă pe care i-o dăduse Laurent la plecare. Alain forma ariergarda; se uita mereu în urmă, căutînd parcă pe cineva.

Izbutiră în cele din urmă să se strecoare prin gloata de negri veniți pe biciclete, în ținută de sărbătoare, pentru a asista parcă la un spectacol neobişnuit, şi se apropiară de avionul F.B.12, care făcea cursa Elisabethville-Bruxelles şi aştepta gata de plecare. Acum abia înțeleseră ce căuta puzderia de oameni adunați pentru plecarea avionului.

— O nuntă! exclamă Alain rîzînd. Era într-adevăr un spectacol neobişnuit.

Flori, şiraguri de mărgele ieftine, mătăsuri în culori țipătoare, pantofi cu tocuri înalte, care se cumpănesc nesiguri printre plăcile de beton ale pavajului.

Un stol de tinere negrese ciripesc gureşe, ca un stol de vrăbii, în jurul unei mirese zîmbitoare, cu un buchet uriaş de trandafiri albi în brațe. Un fotograf priveşte căutînd poziția cea mai potrivită. „Atenție! Gata!" Mirele pare că se sufocă în gulerul scrobit. O negresă mai în vîrstă, într-o rochie verde de brocart, prea strîmtă pentru trupul ei dolofan, lăcrimează înduioşată.

Deodată, Alain tresare.

— L-ai văzut ? șoptește în timp ce îi ajută tatălui său să urce scara. Pleacă și el odată cu noi. Castella se întoarse spre noul venit și îi aruncă o privire încruntată.

— Hm! mormăi el nemulțumit. In Uniunea Sud-africană s-a votat mai de mult o lege pe care ar trebui s-o adoptăm și noi.

— Ce lege? întrebă Alain.

— De-acum înainte negrii și albii vor fi separați cu grijă pe calea ferată, în avioane, în restaurante și hoteluri.

Se întrerupse ca să întindă biletele unei tinere cu o tichiuță roșie, așezată ștrengărește pe pletele ei bălaie, care îi întîmpină la ușa avionului, ca o gazdă amabilă, încîntată să primească musafiri, și îi duse la locurile lor : industriașul alese fotoliul de lîngă fereastră, iar Alain se așeză alături de el.

Stevardesa se întoarse apoi spre un nou venit care nu era altul decît Mdolomba.

— E cert că ne urmărește, spuse Castella, strîngînd nervos caseta, în timp ce negrul își lua locul în primire. Prezența lui mă indispune ; să fii cu ochii în patru.

— Nici o grijă ! îl liniști Alain. Poate totuși că nu e decît o coincidență.

Intr-adevăr, Mdolomba părea că nu le dă nici o atenție. Era absorbit în citirea ziarului belgian „La voix du peuple".

In avion se mai urcaseră cîțiva pasageri care-și întindeau tichetele drăgălașei stevardese.

Printre ei se afla și Gérard Mercoeur, care, așteptînd să i se indice locul, se uita la nuntașii de pe aeroport. Ochii lui cenușii priveau toate lucrurile cu o nestăpînită și amuzată curiozitate.

Merse apoi să se așeze pe fotoliul nr. 4, în care-l pofti grațios funcționara. Iși puse alături servieta doldora de hîrtii și reviste de care nu se despărțea niciodată și, din obișnuință, privi iar în jurul său, făcînd inventarul călătorilor.

Un surîs ușor de o mare bunătate îi flutură pe buze la vederea tinerei perechi, care se rupsese, în sfîrșit, îmbrățișărilor duioase și se suise în avion.

El era un negru sfios și subțirel și, rîzînd, arăta două șiruri de dinți mai strălucitori ca mărgelele de la gîtul miresei. Ea avea ochii rotunzi, imenși, ca niște diamante negre.

„Frumoși ochi!" — hotărî Mercouer. Ținînd în brațe un buchet de flori, mireasa zîmbea călătorilor, cum zîmbise și fotografilor, și chipul ei strălucea de fericire.

„Porumbeii ăștia drăgălași m-au înduioșat" — își zise Mercoeur. In dreapta lui însă ședea un călător care-i atrase îndată luarea-aminte. Era destul de înalt și purta o redingotă neagră, încheiată pînă la bărbie. Nu părea că suferă de căldură, care era înnăbușitoare la ora asta ; ochii îi erau ascunși de niște ochelari fumurii. Mîinile, ascunse și ele în mănuși negre, le încrucișase cuviincios peste pălăria tare pe care o ținea pe genunchi. O umbrelă uriașă, neagră era și ea rezemată de fotoliu. Avea un nas lung și ascuțit și pe buze îi flutura un zîmbet blajin. „Pastor metodist" [1] — își zise Mercoeur. Personajul nu-i plăcu. Simți un fior privindu-l, așa cum ar fi simțit dacă l-ar fi atins un liliac, în zborul său săgetat. Infățișa-

[1] Metodismul este o sectă religioasă întemeiată de John Wesley (1703—1791).

rea lui răspundea atît de desăvîrşit noţiunii de pastor metodist, încît *Gérard îşi spuse că adeseori oamenii iau chipul impus de meseria* lor şi ajung să aibă unele trăsături comune accentuate. Necunoscutul întruchipa perfect tipul unei întregi categorii de oameni cuvioşi, neînduplecaţi, cu un fel de blîndeţe silită şi făţarnică în toate gesturile lor.

Călătorul care ocupa fotoliul de lîngă el era un negru uriaş de vreo treizeci de ani. Faţa lui puhavă, nasul turtit şi mai ales pumnii de o dimensiune gigantică făcură ca Gérard să-l treacă în categoria „boxer".

Cei doi călători din fund, Castella şi cu fiul său, îi dădură mai mult de lucru. Mercoeur se uită la ei îndelung. I se păreau prea cunoscute figurile acestea, le văzuse de curînd şi nu izbutea să-şi amintească unde anume. Lucrul acesta îl sîcîia, pentru că memoria lui era excelentă. Deodată începu să caute febril prin teancul de ziare şi reviste pe care le avea lîngă el. Deschise o revistă şi află în ea o fotografie pe care o consultă discret. „El e!" — gîndi Mercoeur, „Maurice Castella" — citi el explicaţia de sub fotografie —, „marele industriaş, regele cuprului şi preşedintele Societăţii «Metafric», a plecat în Congo, într-o călătorie de afaceri".

— Aşadar, el e, constată Mercoeur cu mulţumirea intimă pe care i-o dădea uneori perspicacitatea lui.

Tînărului de alături nu-i dărui decît o privire în treacăt. „Asta trebuie să-i fie odrasla. Frunte potrivită, gură potrivită, ochi de culoare nedecisă, semne particulare nu are — aşa cum scrie, desigur, în paşaportul lui".

Între timp, Mdolomba împăturise ziarul şi, înainte de a deschide un altul, văzîndu-l pe ziarist, veni spre el şi îi strînse mîna.

— Mă bucur sincer că te văd, îi spuse Gérard cu căldură.

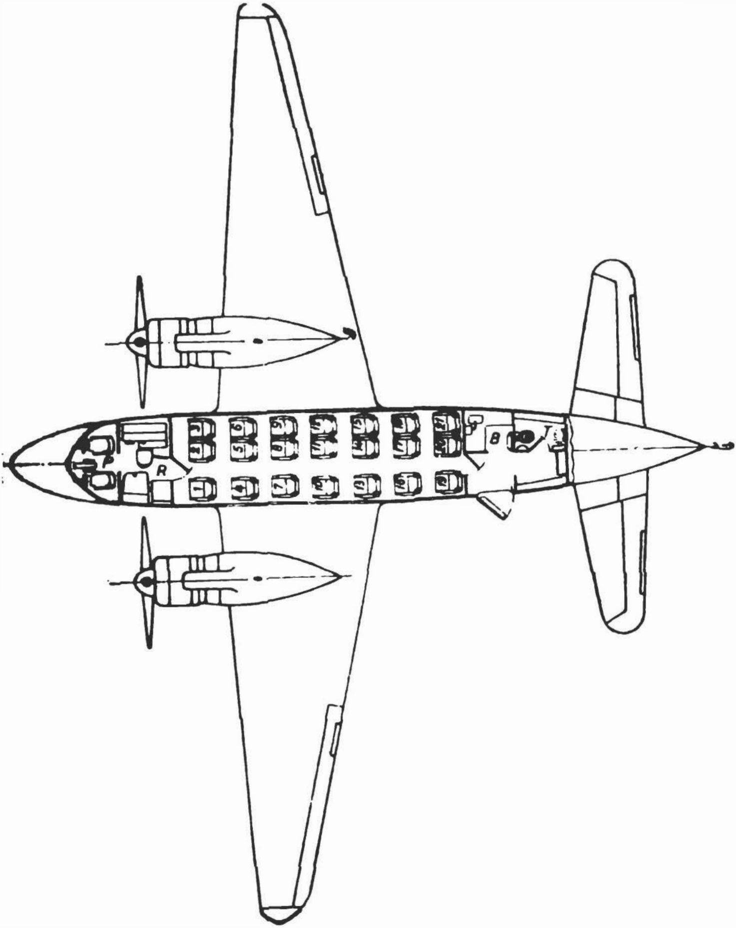
Continuînd investigaţiile asupra călătorilor, Gérard întoarse capul şi privirea i se opri asupra celor două femei aşezate în spatele său. Nici nu se putea închipui un contrast mai izbitor şi mai hazliu.

Cea din fund era înaltă, bălaie şi uscăţivă. Era o ciudată apariţie; un cap ca de cal, cu ochii spălăciţi, care nu clipeau niciodată, dar priveau dincolo de oameni cu o fixitate care te înfiora. O pelerină demodată, cu desene scoţiene, o înfăşura pînă la gît. Pălăria de paie, ponosită, împodobită cu flori ieşite de soare, îi sta în cumpănă pe creştetul capului. Şuviţe de păr gălbui atîrnau triste de-a lungul obrajilor descărnaţi. Mîinile, pe care le scotea prin două tăieturi ale pelerinei, purtau mănuşi lungi, croşetate.

În schimb, cealaltă era o femeiuşcă neastîmpărată, avea ochii strălucitori, gura cam mare şi nasul în vînt al parizienelor. Părul, de o culoare artificială, arămie, era strîns cu îngrijire într-o pieptănătură de paj medieval.

În timp ce Mercoeur se îndeletnicise astfel cu examinarea amănunţită a tovarăşilor săi de călătorie, funcţionarii aeroportului isprăviseră, în sfîrşit, toate formalităţile paşapoartelor şi cîntăririi bagajelor.

Motoarele erau puse de mult în funcţiune de către pilot. Comandantul aeronavei, radiotelegrafistul şi mecanicul se aşezară la locurile lor.

PLANUL AVIONULUI

P. Compartimentul piloților — Dupin.
R. „ radiotelegrafistului.
B. Bufet — stevardesa Francine.
T. Toaletă.

Comandantul aeronavei: Michel Spire.

AȘEZAREA PASAGERILOR ÎN CABINĂ

Fotoliul 2. Matar Benga „ 3. Yamina Benga	(tineri căsătoriți)
„ 4. Gérard Mercoeur	(scriitor)
„ 5. Harold Beck	(pastor metodist)
„ 6. Jose Orido	(boxer mexican)
„ 7. Lili Mousselet	(cîntăreață)
„ 10. Dorothy Ascomb	(vicepreședinta Asociației celibatarelor din Colchester)
„ 11. Alain Castella	(fiul lui Maurice Castella)
„ 12. Maurice Castella	(președintele Societății „Metafric")
„ 16. Iliah M'lolomba	(muncitor negru)

— Inchideți ușile! răsună comanda șefului. Personalul de pe aerodrom trase scara și ușile se închiseră cu un zgomot asurzitor. In vîjîitul elicelor puternice, avionul se avîntă pe aerodrom, alergă pe pistă, ca un bondar uriaș care bîziie înfuriat. Se opri la capătul ei o clipă. Ofițerul de punct dădu semnalul și avionul se desprinse de pămînt ușurel, luîndu-și zborul.

Ușa din fund se deschise și se ivi Francine — stevardesa de adineauri —, purtînd o tavă cu gustări și răcoritoare. Inaltă și șuie, purta un costum roșu cu bumbi lucitori; era inadins parcă sortită să fie o bucurie pentru ochii pasagerilor, plictisiți de monotonia priveliștii înălțimilor și cărora le servea, după voie, sandvișuri, înghețată, fructe, țigări sau cafea. Fusese anume pregătită de un director comercial priceput — împreună cu alte douăzeci de fete de seama ei — ca să servească pasagerii de pe bordul avioanelor; și ea își împlinea însărcinarea cu grație și măiestrie.

Mercoeur luă o sticlă de oranjadă, numai pentru plăcerea de a fi servit de mînuțele acelea gingașe; fu gratificat cu un zîmbet care ar fi făcut să pălească de ciudă orice vedetă de la Hollywood. Sorbind o înghițitură din băutura înghețată, privi un timp pămîntul, care dispărea cu repeziciune acolo jos. Pe urmă, își ridică ochii spre cer. Avionul se înfigea adînc în azur, ca intr-o apă albastră. Mercoeur își îngădui cîteva clipe de visare. Apoi scoase un carnet cu scoarțe de piele roșie. Carnetul acela îl avea întotdeauna la îndemînă. Chiar și noaptea se afla nelipsit pe măsuța de lîngă pat a camerelor de hotel. Gérard avea părerea că toate gîndurile trebuie notate. Orice material poate fi de folos mai tîrziu; din orice se pot ticlui un poem, o nuvelă sau măcar o schiță sau un articol de ziar. Noaptea întindea mîna și trăgea la el notesul. Scria pe întuneric cu o dexteritate admirabilă tot ceea ce îi popula închipuirea îndată ce închidea ochii. A doua zi, primul lui gînd era să treacă pe curat și să claseze ceea ce mîzgălise peste noapte. Își întocmea metodic fișe bine chibzuite, cu toate crîmpeiele de idei care îi fulgerau prin creier; le trecea în alte carnete cu etichete pe care scria: sport, politică, reflexii asupra vieții, sector social, economic și altele. Sectorul de creație era cel mai însemnat.

Scoase stiloul lui de aur și începu să scrie.

Era un reportaj din Congo, unde stătuse mai multă vreme ca să cunoască bine ținutul și oamenii.

„Am părăsit la amiază Elisabethville" — scria el. „Plec de aci mai bogat. Duc cu mine impresii puternice și felurite, pe care le-am notat numai fugar, pe care trebuie să le prefir, să le adîncesc, să le dau viață.

Avionul ia înălțime. Aeroportul a rămas acolo, departe, cu furnicarul lui multicolor. După răpăiala din fiecare dimineață, vremea s-a limpezit o clipă și soarele s-a arătat sfios; acum însă norii vin iar în întîmpinarea noastră. Spre miazănoapte bîntuie furtuna și noi pătrundem chiar în inima ei! Vîntul puternic izbește avionul încoace și încolo, ca pe o minge de ping-pong. Un ocean întunecat cu valuri uriașe pare că ne înconjură."

Gérard își intoarse privirile de la priveliștea care-l neliniștea și-și concentră gindurile asupra notelor scrise cu citeva zile mai inainte.

Penița alerga pe hirtie și impresiile din Congo prindeau viață. După călătoria sa de studii, își pusese in gind să stringă intr-un volum toate cele văzute de el in această țară, una din cele mai bogate din lume, cu resurse miniere și agricole fabuloase.

„Din nesfirșita pădure ecuatorială — scrise el —, umedă și nesănătoasă, s-au născut cimpiile roditoare, cultivate cu manioc, orez, sorgo sau fasole. Prin bogăția lui, Congo este o adevărată grădină de portocali, bananieri, cocotieri, smochini, alături de arborii cu lemn prețios: tek, santal, acaju. Iar Katanga ascunde in măruntaiele pămintului comorile celor o mie și una de nopți: diamante și aur, apoi aramă și plumb, nichel și mangan, zinc și staniu, cobalt și huilă, dar mai ales mult-doritul uraniu. Dar cui aparține grădina? Cui aparțin comorile? Nu congolezilor. Ei au fost stăpini peste ele mai de mult, cind erau niște copii ai naturii, care trăiau din vinat și pescuit, culegind roadele pădurilor mănoase. Astăzi insă, de ele se bucură numai capitaliștii veniți din metropolă, exploatatorii fără milă, care s-au oploșit pe acest pămint al făgăduinței. Ei au pornit să scurme pămintul și să-i smulgă bogățiile. Și așa s-au născut minele. Minele au dat naștere căii ferate, iar calea ferată orașului.

Elisabethville nu e decit un oraș ivit din nevoile minelor, crescut ca o ciupercă in preajma lor.

E un orășel pitoresc, cu citeva mii de mașini pentru folosința albilor privilegiați, funcționari bine plătiți ai societăților de exploatare. Ceilalți locuitori, cei mai numeroși, locuiesc in mahalalele de mizerie ale periferiei. Sint negrii care lucrează in industrii și mine. Sint congolezii care, deși tot atit de bine pregătiți ca și cei europeni, salariile lor sint de zece, douăzeci de ori mai mici. Dar toate acestea se vor sfirși in curind. In Congo, tocmai prin folosirea negrilor in exploatările industriale, colonialiștii au creat, fără să-și dea seama, o clasă muncitoare dirză, conștientă de drepturile ei și care prin lupta neincetată și prin dinamismul ei va invinge și va obține in curind independența. Mă intreb ce vor deveni atunci cele citeva mii de mașini și proprietarii lor, obișnuiți cu exploatarea și viața de petreceri? Vor căuta alte meleaguri, unde ideile de eliberare socială n-au pătruns incă: tot mai departe, tot mai adinc, tot mai in întuneric, cu tenacitatea neobosită a paraziților. Pină vor constata cu groază că asemenea locuri nu mai sint de găsit nicăieri.

Am pierdut citeva ceasuri in Elisabethville, dar, după ce am dat ocol piețelor, barurilor, clădirilor impunătoare, vilelor luxoase, nu-mi mai rămînea nimic de văzut. Am hotărit deci să incerc să pătrund in minele de aur ale Societății «Metafric», la vreo 200 km de oraș. Temerară hotărire! Ajuns acolo, am aflat că minele sint păzite cu străşnicie. Şi carnetul meu de ziarist nu mi-a fost de nici un folos.

Dimpotrivă. Am fost privit cu şi mai multă neîncredere. În cele din urmă, am cunoscut un tînăr inginer, Laurent, plin de bunăvoinţă, cu care m-am împrietenit pe loc şi care a izbutit să-mi obţină autorizaţia. Am semnat la iuţeală o declaraţie pe care mi-a întins-o el şi care liberează de orice răspundere Societatea «Metafric». «Din propria mea voinţă şi pe propriul meu risc am intrat în mină.» Dacă întîmplarea ar face să alunec, de pildă, într-o baie chimică, dacă ar trece un vagonet peste mine, dacă un ascensor s-ar desprinde din cablurile lui uzate, dacă o piatră proiectată dintr-o explozie mi-ar sfărîma pieptul, dacă... dacă... În cazul acesta m-aş întoarce în Europa închis într-un frigorifer, iar Societatea «Metafric» n-ar avea nici o vină. Şi asta pentru o vizită de o oră. Am acceptat riscul în întregime. Pentru o oră... Dar ce fac aceia care muncesc în mină zi de zi şi cărora li se pot căşuna oricînd asemenea întîmplări „neplăcute"?

Coborîm cu ascensorul la 800 m adîncime. Te înfiori fără voie gîndind că ai aproape 1 km deasupra capului. Lumină puţină de lanterne. Uruit de perforatoare. Tăcere a glasurilor. Nori de pulbere. Umbre se tîrăsc în patru labe din piatră în piatră, scobind fără încetare cu ciocanele. Ciocănitul îl simţi în tîmple. Reflex al muşchilor asudaţi, încastraţi între stînci. Zbor de aşchii. Scîrţîit de vagonete prin cetatea subterană. Semnale acustice. Braţe colorate de semafoare.

— De n-ar fi muncitorii congolezi, spune inginerul Laurent la urechea mea, aurul ar rămîne unde se află. Cine să facă munca asta de iad în condiţiile în care o fac ei? Galeriile sînt slabe, nu destul de consolidate. E de ajuns o vibraţie seismică uşoară, ca să apropie fălcile căscate ale galeriei. O contracţie cît de mică a pereţilor de stîncă poate extermina o echipă. Dar cui îi pasă? De curînd s-a întîmplat un accident. O prăbuşire de straturi. Unsprezece morţi şi cinci răniţi. Familiile victimelor au primit despăgubiri derizorii. Ce înseamnă pentru societate viaţa unui negru? Poate fi înlocuit atît de uşor.

Vorbele lui Laurent sînt pline de amărăciune. Paşii ne poartă mai departe. Întîlnim schimbul care vine să-l înlocuiască pe cel de acum. Citesc în ochi o teamă, amintirea accidentului prea recent. «Nouă cînd ne vine rîndul?» Dar merg înainte, tăcuţi. Garda îi supraveghează de aproape. Ei ştiu asta. Ştiu ce îi aşteaptă. Şi totuşi vin din toate părţile Congoului tineri deprinşi cu malaria, cu scorpionii, cu musca ţeţe. Dacă au scăpat cu bine de toate acestea — gîndesc ei la început —, viaţa în mină nu trebuie să fie prea grea. Urmează vizita medicală, examenul sîngelui, controlul tensiunii. Cei slabi, inapţi la muncă, sînt daţi la o parte. Iar cei care au trecut cu bine îşi pot desface acum bocceaua şi pot întinde rogojina ţesută în satul depărtat pe locul ce-l ocupă în dormitor. Încăpere scundă în care se înşiră douăzeci şi patru de scobituri în ciment, ca într-un cavou care-şi aşteaptă sicriele. Acolo se aştern rogojinile. Şi nici o fereastră. Tineri de douăzeci de ani, bărbaţi de treizeci. Umeri laţi, care pot duce un chintal, braţe vînjoase, care pot ridica un om ca un fulg. Mulţi şi-au lăsat acasă neveste şi copii. Acum se odihnesc

după munca istovitoare. Din dormitoare se aud cîntece, cîntece de jale. O voce de bas... ceilalţi îi ţin isonul în surdină. Minunat cîntec, plin de poezie nostalgică. Într-o bună zi, un muzicant va da peste el şi-l va imprima pe un disc pentru seratele îmbogăţiţilor. Dar nici unul dintre cei ce-l vor asculta nu se va întreba unde s-a născut cîntecul.

La cantină, mîncarea e searbădă şi fără gust.

— Lamine, strigă Laurent unei negrese de la cantină. Fii bună şi adu o perie. Domnul Mercoeur e plin de praf.

Într-adevăr, hainele îmi sînt prăfuite. Dar n-am nevoie de perie, nici de serviciile Laminei. E praf de aur! Pulbere de pirită auriferă; s-ar putea alege un centigram de aur, pe care l-aş ţine ca amintire. E, de altfel, singurul aur pe care-l văd... Fiindcă aurul nu se vede nicăieri. Vagoane şi vagoane de minereu, care se grămădesc în silozurile uriaşe. Începe lupta între piatră, fier şi apă. Fierul, care sfărîmă, apa, care spală. Bolovani, ridicaţi cu elevatoare împreună cu sfărîmăturile mărunte, înainte de a fi prăvăliţi pe sitele unde se face cernerea. Un fluviu de pietroaie care se rostogolesc. O gheară, care se întinde din cînd în cînd, prinde un bloc şi-l azvîrle în pîlnia cu steril. Celelalte merg să se prefacă în pulbere în labirintul instalaţiilor de fărîmiţare şi de cernere. Concasoare aşezate la şir, cîte cinci, la fiecare 500 de metri. Vocea lor stridentă acoperă orice altă voce. Apoi uruitul morilor cu bile, vîjiitul apei, în care sfărîmăturile se amestecă cu bile mari de oţel, care le macină, cu valţuri, care le reduc în pulbere. Roci de milioane şi milioane de ani, născute din străvechile cataclisme vulcanice, sînt fărîmiţate într-o clipă. Rămîne doar o pulbere ca de cenuşă.

Alunecare prin jgheaburi, şuvoaie de apă în torente şi cascade, vîrtejuri şi duşuri, fierbere în clocot. Rocile au fost prefăcute în pietriş, pietrişul în nisip fin. Fiecare siloz închide un torent. Mergi pe schele spînzurate deasupra apelor negre, care se rostogolesc la picioare, în cataracte înspumate. Bazine de nămol. Scări, scăriţe. Se trece de la uriaş la mare, de la mare la mic, de la mic la foarte mic. Silozurile gigantice se sfîrşesc într-o chilioară. Tot fluviul de pietre într-un pîrîiaş de nisip. O călătorie de kilometri într-o cadă de un metru cub. Un om supraveghează aici cele patru site de cernere. În buzunar ţine cheile celor patru căzi, ferecate cu gratii de fier. Sub gratii, o apă verzuie. Pe pînza ultimei site, valul umed de nisip. La dreapta, pulberea care e izgonită, spre a se întoarce la muntele de unde a fost scoasă; la stînga, o urmă strălucitoare, ca dîra lăsată de un melc. E praful de aur — încheie Mercoeur —, praful de aur care va deveni monede, giuvaeruri, dinţi de aur şi care va guverna lumea capitalistă."

La capătul celălalt al avionului, tot de aur era vorba. Castella scosese şi el un carneţel. Înşira coloane de cifre; cîştigurile lui fabuloase din ultima vreme.

Uitase tantiemele de la „Tacom", marea Societate petroliferă. Le adună şi pe acelea şi băgă în buzunar preţiosul carneţel.

— Şi în curînd, Alain, minele de uraniu vor fi ale noastre, mă înţelegi? Unul dintre factorii cei mai importanţi a intrat in combinaţie.

— Şi ce faci cu independenţa Congoului?

Castella zîmbi.

— Ce-au apucat odată mîinile astea nu mai capătă nimeni înapoi.

Îşi privi mîinile cu un fel de mîndrie. In clipa aceea, ţineau strîns caseta lui Laurent.

— Mai e şi invenţia asta. Ce ştii tu despre ea? Tu, Alain, nu vrei să adinceşti lucrurile. Habar n-ai de puterea pe care a ascuns-o prietenul tău în jucăria asta misterioasă.

— Dar ce conţine? întrebă Alain, cuviincios, stăpînindu-şi un căscat. Eu încă n-am izbutit să înţeleg.

— Ce conţine? Castella izbucni în rîs. Rîdea arareori, arătîndu-şi dinţii de aur, dar chiar atunci ochii lui păstrau aceeaşi lucire dură, metalică. Ce minunată armă, supusă şi ascultătoare, care va şti să ducă fiorul morţii acolo unde trebuie, fără nici o sforţare şi cheltuială! Inţelegi? Mostra asta va merge de-a dreptul la fabrica mea de armament, ca să i se facă primele încercări. Bagă de seamă, Alain, nimeni nu trebuie să ştie de existenţa acestei invenţii.

— Dar Laurent ce zice?

— Prietenul tău e un naiv, Alain. Cînd mi-a încredinţat mostra m-a rugat din nou să-i promit că n-am s-o folosesc decît în scopuri paşnice. Scopuri paşnice! Castella rîse din nou cu rîsul lui fără veselie şi Alain simţi un fior neplăcut în spate, dar tăcu, aprinzînd o ţigară.

Maurice Castella deschise cutia. Scoase de acolo cu multă grijă o sferă aurie de mărimea unei lămîi. O prinse bine în pumn, o cîntări din ochi. O mîngîie cu dragoste, de parcă ar fi fost una dintre acele bile de fildeş cu care se jucau filozofii greci în timp ce-şi construiau teoriile sau sofismele.

Intre timp, Gérard sfîrşise de clasat notele. Işi aruncă ochii pe fereastră. Cerul se inseninase. Sclipind sidefiu în lumina asfinţitului, fluviul Congo şerpuia leneş, răsfăţîndu-se în voie, pe lăţime de kilometri, între malurile împădurite.

„In depărtare, un chenar strălucitor mărgineşte zarea. E lacul Tanganica — un fel de mare in miniatură, aşezată în mijlocul continentului. La capătul lui, masivul ameninţător al Virugei parcă ar vrea să ne taie drumul. Dar trecem cu uşurinţă pe lîngă vîrfurile inalte de patru mii şi de cinci mii de metri, lăsîndu-le în urmă. Ziua trage să moară. Soarele merge să se culce înapoia munţilor. Lumina lui scaldă culmile într-o purpură triumfătoare. In clipa asta îşi ia rămas bun de la noi, ca să dezmierde cu razele lui palmierii din Tahiti".

Peste o oră, licăriră, în sfîrşit, luminile aeroportului din Stanleyville. Era ca un alt cer răsturnat acolo jos, pe care pîlpîiau nenumărate stele.

Se îndreptau acum spre aeroport, călăuziți de farul cu eclipse, aprins pentru aterizarea lor. Peste masa argintată a hangarelor, trîmbe mari luminoase secerau bezna la intervale regulate. Descoperiră focurile de pistă. La marginea cîmpului, niște triunghiuri roșii arătau locul favorabil aterizajului.

Aterizară fără nici un incident. După un scurt popas, avionul își continuă drumul.

„Am trecut de Stanleyville, unde au coborît cei doi porumbei negri" — scrise Gérard mai tîrziu. Mai notă cîteva fraze. Apoi puse carnetul deoparte și închise ochii, încercînd să adoarmă. Numai noaptea asta îl mai desparte de Bruxelles. Mîine la amiază va călca asfaltul bulevardelor. In septembrie, Bruxelles, e încintător, toamna desfășoară o minunată simfonie de culori, soarele e încă luminos și dulce, fără puterea mistuitoare din Congo. Cheiurile Senei, la Grande Place, străvechiul turn de la Hal și casa lui alături... De toate îi e dor. „Mîine dimineață voi fi la Bruxelles... 12 septembrie... 12 septembrie"... Deodată tresări. „La 13, Conferința de la Liège! Cum de am uitat-o?! Trebuie să telegrafiez să cer o amînare de o săptămînă: împrejurări în afară de voința mea m-au reținut la Elisabethville...".

Francine trecu pe lingă fotoliul său și o clipă Gérard o urmări cu privirea, uitînd împrejurările care-l reținuseră la Elisabethville. Fata asta avea o figură atît de cinstită și de încîntătoare, parcă răsărea soarele cînd o priveai. Apoi Francine se întoarse din cabina radiotelegrafistului ținînd în mînă o hîrtie.

— O radiotelegramă pentru domnul Castella, spuse ea, oprindu-se în mijlocul culoarului de trecere.

— Dă-o încoace! Industriașul apucă telegrama cu mîna lui mică și energică. Mormăi o mulțumire și, potrivindu-și ochelarii cu ramă de aur, se adînci în citirea ei.

„Ce-ar fi să telegrafiez la Liège chiar de aci din avion?" — gîndi Gérard, care urmărise scena.

Compuse textul, apoi rupse foaia din bloc și se îndreptă spre cabina radiotelegrafistului.

* *
*

E ora 22 și 52 de minute, 28°57' longitudine estică, 19°08' latitudine nordică, 5.700 de metri altitudine... Sîntem deasupra Saharei...

Comandantul aeronavei, Michel Spire, făcu o mișcare în scaunul lui de piele, ca să-și dezmorțească trupul înțepenit de atîtea ceasuri de ședere.

Pilotul Dupin, la stînga lui, arăta un profil bine desenat și care-i trăda încordarea, împurpurat de lumina celor 43 de aparate de pe tabloul de bord.

Michel se gîndea la fetița lui. Cînd plecase la drum, Colette avea scarlatină. Nu era un lucru prea grav, spusese doctorul; tra-

tamentul cu antibiotice e suveran; il incredință că fetița va fi bine intr-o săptămină. Totuși, el era neliniștit. O lăsase pe Alice plingind, iar micuța nici nu-l mai recunoscuse. Privirea ii era rătăcită, și obrăjorii purpurii din pricina febrei mari. Era atit de bolnavă, incit uitase să-l mai roage pe tăticu să-i aducă un „bébé noir", ca să-i intregească colecția de păpuși din toate colțurile lumii. Michel insă nu uitase. Cumpărase păpușa și se uita acum la ea induioșat, fiindcă ii amintea de fetița lui. Trebuise să fie transportată intr-o clinică de boli contagioase. Michel oftă, scuturindu-se de gindurile lui triste. Deasupra lui se desfășura feeria stelelor, scinteind pe bolta intunecată, mai multe și mai mari decit oriunde: dar pe Michel, obișnuit cu ele, il lăsau nepăsător. Asculta fără voie vijiitul motoarelor, in care urechea lui incordată nu distingea nici un semn de alarmă. Aveau un tic-tac egal și liniștit de inimă tinără. In spatele lui, pasagerii dorm ca la un cintec de leagăn. Zgomotul monoton al motoarelor e o muzică dulce cind te-ai obișnuit cu ea. Dacă s-ar opri brusc, cu toții s-ar trezi mirați, simțind că le lipsește ceva.

Liniștea domnește in incăperea scundă de duraluminiu, in contrast izbitor cu avintul aparatului, cu lupta celor două elice care biciuiesc aerul ca niște mori de vint.

Michel Spire iși stăpini un căscat. Scoase din buzunarul de piele al fotoliului o sticlă de limonadă și sorbi de citeva ori. In spatele lui, radiotelegrafistul stătea de vorbă cu Gérard Mercoeur, care transmitea un mesaj.

După ce predase radiograma, Francine stinsese, ca in fiecare noapte, aplicele[1] cele mari, lăsind numai sofitele[2] din dreptul fotoliilor ocupate. Cabina era cufundată in umbră.

Deodată comandantul tresări. Era mai mult o impresie decit o senzație. Avionul oscilase. In mersul lui de mai inainte părea că se strecurase ceva nesigur. Michel Spire, care-și cunoștea perfect avionul, așa cum iși cunoaște un călăreț calul, iși roti ochii imprejur, privi spre pilot, care ii făcea semn ingrijorat, arătindu-i tabloul de bord; ascultă cu incordare zgomotul motoarelor; nu dădeau nici un semn de oboseală. Apoi se ridică, deschise ușa care despărțea compartimentul radiotelegrafistului de cabina pasagerilor.

Aci se petrecuse ceva cu totul neobișnuit și care il alarmă peste măsură. Incăperea părea plină de un fum gros. Văzu ca prin ceață că pasagerii nu mai erau la locurile lor, ci erau adunați in jurul fotoliului nr. 12. Păreau nespus de tulburați. Unul dintre ei se repezi inainte cu miinile intinse, clătinindu-se.

— Aer! spuse el cu greutate, abia articulind. Ne sufocăm! Unul a dispărut. Pierim cu toții! Aer!

— Cine? Cum? intrebă comandantul fără să ințeleagă. Ceilalți ii arătau prin semne fotoliul gol și geamul spart din dreptul lui. Trăgeau aerul in piept cu sforțări mari, ca niște inecați. Comandantul

---

[1] Lămpi fixate in perete.
[2] Lămpi de formă tubulară.

simţi şi el îndată curentul de aer îngheţat care-i pătrunse plămînii, îngreunîndu-i respiraţia.

Femeia cea tînără ţinea la nas o batistă pătată cu sînge.

— La locuri! Treceţi numaidecît la locurile dv., ordonă el.

Şi se repezi spre cabina de pilotaj.

În uşă se izbi de Gérard şi-l dădu la o parte cu brutalitate.

— Coboară la 2.000 de metri! strigă el pilotului. Accident! Nici o clipă de pierdut!

*
* *

După ce Francine stinsese luminile, se îndreptase cu pasul ei uşor spre bufet. Trecînd prin dreptul lui Alain, acesta o privise cu un zîmbet fugar, iar ea plecase ochii.

„Încîntătoare" — îşi spuse el. Ce-ar fi dacă aş merge să stau puţin de vorbă cu ea? Dar nu îndrăzni s-o facă. Se temea de tatăl său, care îi ceruse să-l supravegheze pe Mdolomba.

Deodată, acesta îi veni într-ajutor.

— Dă-mi ţigările, ceru el.

Tînărul găsi prilejul cum nu se poate mai nimerit.

— S-au isprăvit. Îţi aduc îndată, şi se ridică, îndreptîndu-se spre bufet.

Negrul părea că doarme. Ceilalţi călători moţăiau şi ei. Domnea o linişte deplină. Alain deschise cu multă băgare de seamă uşa din fund şi o închise încetişor în urma lui. La bufet o găsi pe Francine, care îşi rînduia vesela.

— Doriţi ceva? întrebă ea zîmbind. El ceru o cutie de ţigări de foi şi, plătindu-le, intră în vorbă cu fata.

— Eşti de multă vreme în serviciul acesta?

— Numai de cîteva luni.

— Şi-ţi place să fii tot mereu pe drum?

— Da. E o viaţă frumoasă, plină de neprevăzut.

— Vrei să ne plimbăm o dată împreună? Bruxelles are colţuri foarte pitoreşti prin apropiere. Vrei să ţi le arăt?

— Vă interesează colţurile pitoreşti? Francine îl privi ironic. Stătu o clipă la îndoială, apoi se hotărî brusc. Scrise ceva pe o hîrtiuţă.

— Aş vrea să vă rog ceva. Aveţi aci numărul meu de telefon. Întrebaţi de domnişoara Maquet.

Deodată li se păru că aud o detunătură surdă. Apoi avionul se clătină uşor. Alain îşi amintise pentru ce venise. Tatăl său trebuie să fie furios că l-a lăsat atîta vreme singur. Înhăţă pachetul de ţigări de pe masă şi se repezi afară, luîndu-şi în grabă rămas bun de la Francine.

Cînd deschise uşa cabinei pasagerilor, rămase încremenit. Nu-i venea să-şi creadă ochilor. Un fum uşor ca o ceaţă plutea în avion. Fotoliul lui Castella era gol. Lîngă el se afla Mdolomba, care părea foarte tulburat. Pielea lui neagră pălind avea o nuanţă pămîntie.

— Papa, papa, unde eşti ? strigă Alain ingrozit. Văzuse geamul spart, dar, cu o vagă nădejde, il mai căuta totuşi pe Castella printre ceilalţi călători adunaţi imprejurul fotoliului şi care dădeau semne de groază, părind că se innăbuşă cu toţii.

In clipa aceea răsunase glasul autoritar al comandantului :

— Treceţi imediat la locurile dv. !

Se supuseră în tăcere. Avionul cădea acum atit de repede, incit trebuiră să se ţină cu toată puterea ca să nu fie azvirliţi de pe fotolii. Poşete, truse, pălării, geanta lui Gérard zburară în toate părţile.

Apoi totul se linişti. Avionul îşi reluă mersul normal. Tînărul încă nu se dezmeticise. În scurta lui existenţă, ferită de toate primejdiile şi grijile, nu trecuse încă printr-o asemenea incercare.

Işi roti privirile asupra tovarăşilor săi de călătorie, care păreau să-şi fi revenit din sufocarea lor.

— *Aş dori să ştiu ce s-a petrecut aci, spuse el.*

Călătorii se repeziră cu toţii să-l lămurească.

— A fost o explozie.

— Da' de unde ! A fost o detunătură uşoară ca un foc de revolver.

— Şi am văzut un nor alb...

— Nu era nor, era ca un fum.

— Mai bine zis, un fel de ceaţă...

Privirea lui Alain trecea de la unul la altul. Nu inţelegea nimic.

— Şi unde e tatăl meu ? întrebă el.

— A dispărut in nor...

— Adică, mai bine zis, cind ceaţa s-a risipit el dispăruse.

Comandantul revenise şi el in mijlocul călătorilor şi căuta să se dumirească asupra celor întîmplate.

— Îmi daţi voie, vorbi englezoaica cu pelerină ecoseză. De la locul meu, eu am văzut cel mai bine. Eram adincită în meditaţiile mele, cînd am auzit un zgomot ca de trăsnet. M-am uitat spre locul de unde venise zgomotul. Locul era învăluit intr-un fel de abur, o ceaţă uşoară, străbătută de lumină şi atit de delicat nuanţată că nici un cuvînt n-ar putea-o reda. Norul acela, desigur, ascundea ceva ochilor profani. Glasul i se stinse brusc. Miinile însă i se mişcau in gesturi sacadate, ca la o păpuşă trasă pe sfori.

— Şi pe urmă ? întrebă comandantul nerăbdător.

— Pe urmă...

— Pe urmă, o intrerupse pastorul, norul s-a mai rărit şi am constatat cu toţii că pasagerul nu mai era în fotoliu, că pierise în chip misterios.

Alain asculta buimăcit. Nu înţelegea altceva decît că tatăl său dispăruse în scurtul răstimp cît el a lipsit. Cineva se folosise, probabil, de această lipsă ca să-l facă să dispară. Poate că Mdolomba... Dar ceilalţi cum de nu l-au împiedicat s-o facă ? Ii privi pe rind bănuitor pe călători. Apoi se prăbuşi intr-un fotoliu, intr-o criză de nervi.

— Aici s-a intîmplat ceva cu totul neobişnuit, spuse comandantul. Un pasager a dispărut. Cu părere de rău trebuie să vă înştiinţez că

toți ceilalți pasageri sînt deocamdată suspecți. Escala următoare e la Cairo. Vom fi acolo peste patru ore. Toată lumea rămîne pe loc, adăugă el, adresîndu-se tuturor.

— Dar eu trebuie să cobor spuse violent boxerul, ridicîndu-se în picioare.

— Îmi pare rău, dar nimeni nu coboară pînă la Bruxelles, îi răspunse comandantul cu hotărîre. Și nu vom lua nici un pasager nou pentru a nu stînjeni ancheta. Vom sta la Cairo doar timpul necesar pentru montarea unui nou plexiglas.

Michel Spire salută scurt și se depărtă.

Își continuau drumul spre Cairo cu viteză mai redusă, fiindcă zburau la mai puțin de 2.000 de metri. În avion, frigul pătrundea tăios pe fereastra deschisă. Toți stăteau zgribuliți și tăcuți, sub impresia tragicei întîmplări.

Gérard se înfundă mai bine în fotoliu și își ridică gulerul pardesiului. Dar nu era atît frigul care îl făcea să tremure, cît un fel de senzație nervoasă care-l cuprinsese în urma celor petrecute. Un om fusese acolo, aproape de el, gîndise, vorbise și deodată se făcuse nevăzut. Și enigma dispariției lui părea de nepătruns. Oricine ar fi fost omul acela, întîmplarea apărea atît de tragică, încît Gérard nu putea rămîne nepăsător.

Dacă cel puțin ar fi putut să coboare, să se miște, să simtă pămîntul sigur sub picioare... Dar zborul acesta în beznă și în necunoscut îl înspăimînta.

Pentru el, avionul fusese pînă acum un fel de covor fermecat, o născocire minunată în slujba omului, menită să-l poarte prin văzduh cu cea mai mare ușurință și fără primejdie; dar acel „Nimeni nu coboară" sunase atît de sinistru, încît simțise un fior.

În penumbră, toți tovarășii lui de călătorie, tăcuți și ei și îngîndurați, îi apăreau hidoși și livizi ca niște spectre.

Închise ochii ca să nu-i mai vadă. Dar așa, cu ochii închiși, misterul îi părea mai groaznic.

Gérard pierduse sentimentul realității imediate. Se credea pe o corabie. Corabia se legăna. Cobora uneori vertiginos într-o prăpastie ca să se ridice apoi iar pe o creastă de val. I se năzărea că îl vede pe Castella cum rînjește cu toți dinții lui de aur și îi face semn. Gérard tresărea, se uita împrejur, se liniștea o clipă, dar întrebarea revenea mai chinuitoare: „Cum o fi pierit? S-a sinucis spărgînd geamul și aruncîndu-se în gol sau a fost aruncat de cineva? Dar acel cineva cum de a avut curajul faptei lui cînd risca să fie văzut de ceilalți? Care dintre ei ar putea fi asasinul? Boxerul, care se preface că doarme? Sau poate pastorul?..."

Gérard se frămînta neliniștit. La fiecare dintre ei descoperea stigmatul crimei.

Ațipea și avea iar coșmarul corabiei pe furtună și al miliardarului zburător.

Noaptea asta de groază, care părea să nu se mai sfîrșească niciodată, se dădu învinsă în cele din urmă. O lumină slabă, murdară

se ivi în ferestre. Mijea de ziuă. În curînd soarele se arătă biruitor, gonind toate spaimele nopții. Francine servi ceaiul. Pe Gérard, băutura fierbinte și aromată îl învioră, la fel ca și zîmbetul Francinei, ca și vederea Nilului albastru și a piramidelor. Privite din înaltul cerului, își pierdeau toată zdrobitoarea lor măreție, erau ca niște jucării mititele, niște pietre de construcție pentru bucuria unui copil.

În dimineața aceea de toamnă, aeroportul din Cairo înfățișa o priveliște neobișnuită. Plin de insuflețire, de culoare și pitoresc, aducea mai degrabă cu un iarmaroc sau cu un bazar oriental. Un furnicar de oameni mișunau în toate părțile, iar personalul aeroportului îi lăsa, nepăsător, în voia lor.

Arabi adăpostiți sub vaste umbrele, care-i apărau de soare, cu capul înfășurat în turbane uriașe de toate culorile se foiau fără odihnă încoace și încolo, într-o larmă cumplită, în așteptarea avionului cu care aveau să călătorească. Veșmintele lor, albe, ușoare, încinse cu taclituri[1] roșii, fluturau în vînt. Unii dintre ei purtau saci grei, alții burdufe de piele pline cu apă, tot soiul de baloturi și lăzi, macaturi și bulendre, de parcă adăstau să plece cu caravana strămoșilor și nicidecum cu avionul veacului al XX-lea, în care bagajul nu poate depăși cele douăzeci de kilograme reglementare.

Gérard privea înveselit la toată desfășurarea aceea pitorească ca la un spectacol rar, uitîndu-și pentru o clipă gîndurile întunecate din cursul nopții.

În sfîrșit, după o escală de o oră și jumătate, în care plexiglasul spart a fost înlocuit, avionul își reluă zborul spre Bruxelles, fără nici o altă oprire.

Dintr-un vechi obicei, Gérard își deschise carnetul. Adăugă o frază care întregea viziunea locului:

„Cairo, El Kahira, adică orașul biruitor, se răsfață pe malul Nilului, la poalele dealului Mokatam, păzit de strașnice ziduri și turnuri de cetate. Privit din avion, orașul întreg e un giuvaer ferecat în aurul deșertului."

Și mai departe:

„Priveliști ca dintr-un caleidoscop fantastic se desfășoară acolo jos."

Marea Mediterană e o placă de smalț, de un albastru adînc bătînd spre violet; insula Creta, născută din spuma mării, ca o scoică uriașă. Priveliști din Europa se desfășoară sub ochii lui ca o hartă colorată din atlasul de geografie, și el de abia îi arunca o privire.

„Grecia stearpă și stîncoasă și Atena cuibărită între coline, cu miracolul de marmură al Acropolei. Ore întregi numai mare și coasta dantelată a Dalmației. Și apoi crestele înzăpezite ale Alpilor și verdeața proaspătă, scăldată în lacuri limpezi, a Tirolului.

Pe urmă am luat înălțime, și totul s-a pierdut printre nori uriași, albi, pufoși, care ne înconjură de pretutindeni, închipuind o cascadă ce-și trimite spre noi valurile înspumate. Se scutură un cumulus. Stră-

---

[1] Brîuri late.

batem nişte coline de vată. Cred că nu mi-ar plăcea să alunec pe colinele acestea în jos."

După obiceiul lui, își nota cu meticulozitate tot ce vedea sau simțea. Dar gîndul lui era aiurea. Nu-l putea desprinde de întîmplarea ciudată de la miezul nopții. Se uita mereu la ceas. Comandantul spusese că la ora 13 vor fi la Bruxelles. Dar acele pe cadran se mişcau cu o încetineală neobişnuită.

Şi nimic nu-i bucura ochii. Nerăbdarea lui era de neîndurat.

IV

— Domnule comisar, am o veste pentru dumneata, spuse comandantul aeroportului de la Bruxelles lui Delage, care era şeful poliției de pe aeroport. Te rog, citeşte! şi-i întinse radiograma primită de la avionul F.B.-12. Ei, ce zici? E nemaipomenit!

— Da, e foarte ciudat într-adevăr, răspunse acesta. Vă rog să luați măsuri ca nimeni să nu coboare, nici să nu comunice cu cei din avion pînă ce nu-l vizitez eu.

Comandantul făgădui, şi comisarul Delage trecu în biroul său. Reciti de cîteva ori radiograma, îşi scoase ochelarii şi-şi frecă pleoapele obosite. Apoi aprinse o țigară. Un pasager de marcă, proprietarul minelor de cupru şi de aur din Congo dispărut în plin zbor nu e puțin lucru. Afacerea aceasta făgăduia să fie o adevărată mină de aur şi pentru el. De doi ani de cînd fusese mutat aci, nu făcea altceva decît viza paşapoartelor, cîte o banală anchetă printre mecanici, neglijențe în serviciu, inspecția hangarelor, tot lucruri prea mărunte pentru ambiția şi „darurile lui înnăscute" de polițist. Se gîndi că de azi înainte biroul acesta elegant, pustiu de obicei, va fi ticsit de lume. Ziariştii, anchetații, suspecții, personalul superior al Companiei „Arc-en-ciel"[1] se vor perinda neîncetat, dîndu-i înfățişare sărbătorească.

Comisarul Delage citea multă literatură polițistă de specialitate în orele lui libere, care erau foarte numeroase. De la Edgar Poe, creatorul genului, trecînd prin Conan Doyle şi Wallace, Gaston Leroux şi Maurice Leblanc, pînă la modernii Simenon şi Agatha Christie, ale căror opere dubioase sînt atît de prețuite în Occident, nu-i scăpase nici unul. Cunoştea de asemenea pe dinafară toate rapoartele şi referatele asupra cazurilor celebre publicate de Scotland Yard[2]. Toate acestea îl înzestraseră însă cu o încredere în sine şi o îngîmfare puțin obişnuite. Disprețuia pe ceilalți colegi ai săi care nu erau la curent cu literatura şi i se părea că el lucrează după metode originale.

În clipa cînd avionul a aterizat pe pistă, prima persoană care a apărut pe bord a fost comisarul Delage, însoțit de comandantul aeroportului.

---

[1] „Curcubeul".
[2] Poliția criminală din Londra.

„Iată aşadar omul care va trebui să dezlege enigma" — îşi spuse Gérard şi-l privi cu o nestăpînită curiozitate. Poliţiştii pentru el erau cel puţin tot atît de interesanţi ca şi criminalii şi tot atît de deosebiţi de ceilalţi oameni. Intr-o vreme studiase anume psihologia poliţiştilor, ca să le poată dezvălui metodele intr-o serie de articole.

La adăpostul ochelarilor, comisarul îi cerceta pe rînd pe călători, în timp ce Michel Spire dădea raportul asupra celor întîmplate.

— Vă rog, domnilor, să binevoiţi a trece în sala de aşteptare. Vom avea nevoie de concursul dv. pentru stabilirea împrejurărilor în care s-a produs dispariţia.

— Eu sînt nevoit să părăsesc imediat aeroportul, spuse morocănos vlăjganul negru cu nasul turtit. Trebuie negreşit să iau avionul pentru Cairo, unde am un meci.

— Imi pare rău, dar nu vă pot da autorizaţia de a părăsi aeroportul, spuse comisarul amabil.

— E nemaiauzit! Nu aveţi dreptul să ne supuneţi la nici un fel de anchetă. Protestez! Sînt cetăţean mexican.

Porni spre ieşire, dar doi agenţi ai comisarului blocau uşa. Pasagerul, minios, îşi strinse pumnul ca pentru o lovitură cumplită. Pe urmă însă îşi încrucişă braţele.

— Mă voi plinge de procedeele dumitale.

Comisarul dădu din umeri.

Intre timp, călătorii începuseră să coboare şi se îndreptau spre aerogară, escortaţi de agenţi.

Delage cerceta cu luare-aminte fotoliul nr. 12 in timp ce Alain îi dădea explicaţii.

— Totul a rămas in starea din momentul dispariţiei? întrebă el.

— Fireşte, il încredinţă acesta.

— Mda! mormăi comisarul dus pe gînduri. Apoi se apucă să examineze cu lupa cadrul in care fusese fixat plexiglasul cel nou la Cairo. După aceea culese din plasa fixată deasupra fotoliului o pălărie moale, o pereche de mănuşi de antilopă şi citeva ziare care, după spusele lui Alain, aparţinuseră victimei.

— Mulţumesc, domnule Castella. Fii bun acum şi urmează-l pe ajutorul meu Delbas la birou.

Rămas singur, Delage se aşeză în fotoliu, se mişcă în el, se lăsă pe spate, se întoarse spre fereastră. Işi propti un umăr în ea ca şi cînd ar fi vrut să iasă pe acolo. Apoi comisarul Delage se aplecă şi se uită pe sub fotolii. Scoase dintr-un ungher, în fundul avionului, o cutie care părea că fusese uitată sau azvîrlită acolo.

Uimit de înfăţişarea ei, o cercetă cu de-amănuntul, o cintări în palmă.

Era o cutie metalică neobişnuit de grea pentru volumul ei. Şi de o formă cu totul deosebită, cilindrică şi cu capacul rotunjit. Iar înăuntru era prevăzută cu patru resorturi care parc-ar fi protejat un obiect preţios. El manevră resorturile, fluierînd o frîntură de cîntec, apoi inchise cutia, o luă cu el şi coborî din avion. Străbătu pista pînă la aerogară. In biroul său îi regăsi pe Alain şi pe Delbas.

— Unde sînt pasagerii?
— In sala de aşteptare, şefule.
— Cîţi agenţi ai pus de pază?
— Doi.
— Fiţi cu ochii-n patru. Să nu vă scape nimeni printre degete, mai ales negrul acela nervos, care ţinea morţiş că trebuie să plece.
— Am înţeles.
Delbas se retrase.
— Te rog să iei loc, spuse Delage şi îi întinse lui Alain cutia cu ţigări.
In clipa aceea, uşa se deschise şi apăru un bărbat destul de înalt, deşirat, blond, cu mustăţi lungi, cum purtau strămoşii lui gali, cu care semăna. Comisarul se ridică în picioare şi salută pe noul venit, apoi făcu prezentările.
— Domnul Alain Castella, domnul inspector Blondel de la siguranţă.
După ce le strînse mîna, inspectorul se aşeză într-un fotoliu. Delage se grăbi să-l lămurească asupra cazului.
— Fă-ţi, te rog, ancheta ca şi cînd eu n-aş fi aci, spuse el.
Refuză să ocupe locul lui Delage la birou şi-şi trase fotoliul cam într-o latură, de unde putea privi mai bine pe cei anchetaţi. O secretară graţioasă, decorativă, semănînd cu o gravură dintr-un jurnal de mode, se instală la o măsuţă ca să stenografieze declaraţiile.
— Domnule Castella, ai cuvîntul, spuse Delage. Te rog să ne povesteşti toate împrejurările în care s-a produs dispariţia tatălui d-tale fără să omiţi nici un amănunt. Desigur că erai de faţă în momentul acela...
Alain păru stînjenit. Chipul lui de băiat de familie, era vînăt din pricina spaimei şi a nopţii nedormite. Mîinile îi tremurau, aduse la piept în gestul lui de pinguin.

(Sfîrşitul în numărul viitor)

COLECȚIA
Povestiri
CLUB ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

cpsf.info

2012

prelucrare
&
editor
Costin Teo Graur

i.m. Pompilu

Au scanat, corectat, prelucrat.

Ceea ce nu au fost în stare redacţiile Ştiinţă şi tehnică
sau cei care au dat să continue CPŞF, au reuşit, cu multă dăruire, muncă şi cheltuială, aceşti entuziaşti.

Lor trebuie să le mulţumim pentru că avem acum posibilitatea să (re)citim legendara Colecţie.

clandher
flash_gordon
evilgheorghe
krokodyliu
progressivefan3
car_deva
coolio
fractalus
panionios
nld68
un anonim (RK)
Gyuri
hunyade
dl. Dan Lăzărescu
Cilly Willy
fizikant
Doru Filip
connieG

(dacă este omis cineva, vă rog un email şi reparăm greşeala)

Abonamentele la revista „Ştiinţă şi Tehnică" şi la colecţia de „Povestiri ştiinţifico-fantastice" se primesc pînă cel mai tîrziu în ziua de 23 a lunii, cu deservirea în a doua lună următoare.

Abonamentele se primesc de către difuzorii de presă din întreprinderi, instituţii şi de la sate, secţiile de difuzare a presei, precum şi de către factorii şi oficiile poştale.

APARE DE DOUĂ ORI PE LUNĂ - PREŢUL 1 LEU